

Beslutsunderlag
Styrelsen 2023-02-27
Ärende/Paragraf: 21

Handläggare: Patrik Andersson, vd
E-post: patrik.andersson@businessregion.se

Hemställen över ställningstagande i fråga gällande verksamhetsförändring i delägda bolag

Förslag till beslut

I styrelsen för Business Region Göteborg:

1. Lindholmen Science Park AB föreslås få i uppdrag att utreda ekonomiska, verksamhetsmässiga och organisatoriska förutsättningar för att starta ett eller flera nya programområden i enlighet med vad som framkommer i detta tjänsteutlåtande.
2. Business Region Göteborg AB föreslås få i uppdrag att i samråd med Göteborgs Stadshus AB och Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola arbeta fram förslag på justeringar i Lindholmen Science Park AB:s aktieägaravtal/ ägardirektiv/bolagsordning och återkomma till kommunfullmäktige med förslag på förändringar.
3. Att säga upp, alternativt omförhandla gällande Tecknings- och Aktieägaravtal för Johanneberg Science Park AB, träffat mellan Göteborgs Stad, org.nr 212000-1355 och Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola, org.nr 855100-5799.
4. Att inleda och genomföra en ordnad avveckling av Johanneberg Science Park AB
5. Ärendet hemställs till kommunfullmäktige för ställningstagande avseende punkt 1 – 4. Besluten i ärendet villkoras utifrån att den andra grundaren Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola, org.nr 855100-5799 fattar likalydande beslut.
6. Besluten förklaras omedelbart justerade

Sammanfattning

Business Region Göteborg (BRG) och Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola (Stiftelsen) är grundare och minoritetsägare i Johanneberg Science Park AB (JSP) och Lindholmen Science Park AB (LSP). Grundarna fattar nu likalydande beslut med förslag till förändringar som kommer läggas fram till JSP och LSP kommande bolagsstämmor. Ärendet är principiellt och hemställs till kommunfullmäktige för ställningstagande. Tempo i beslutsfattande, som sker i

BUSINESS REGION GÖTEBORG AB
Besöksadress: Östra Hamngatan 5, Postadress: Box 11119, 404 23 Göteborg
Telefon växel: 031-367 61 00, www.businessregiongoteborg.se

samråd med övriga delägare, är av vikt för att inte riskera stor negativ påverkan i pågående verksamheter.

Mobilitet, energi och samhällsbyggnad är områden som hänger intimt samman och som kräver bred och djup samverkan. Förslaget är att samla dessa inom ramen för en science park för att fullt ut utvinna de synergieffekter som är nödvändiga och förbättra förutsättningarna ekonomiskt, kompetens- och verksamhetsmässigt. LSP bedöms ha en upparbetad struktur för detta.

BRG och Stiftelsen är överens om att starta denna process där LSP ges i uppdrag att inleda en förstudie för att verka för att formera ett eller flera nya programområden inom områdena energi och samhällsbyggnad som komplement till bolagets nuvarande områden. BRG återkommer vid senare tillfälle till kommunfullmäktige beträffande beslut om justeringar för LSP gällande aktieägaravtal/ägardirektiv/bolagsordning.

Förslaget till beslut innebär att JSP på sikt kommer att avvecklas. Fördjupad analys kommer genomföras för en ordnad avveckling i takt med att projekt och åtaganden löper ut. Nuvarande aktieägaravtal löper till och med 2024.

Syftet är offensivt: att möta samhällsutmaningar genom att ta ansvar och vidareutveckla LSP för att attrahera nya stora initiativ och skapa nya mervärden, till gagn för såväl Göteborg och Västra Götaland som hela Sverige. Denna förändring ligger i linje med Göteborgs målsättning att bli en klimatneutral stad till 2030, elektrifieringen av regionens transportsystem och Chalmers nya strategi.

Bedömning ur ekonomisk dimension

JSP och LSP är minoritetsägda bolag vilket är en viktig utgångspunkt för ägarstyrningen där målet för samverkan står i förgrunden. Ägarandelen i JSP uppgår till 38,84% (48,59% röstandel) vardera för BRG och Stiftelsen. Ägarandelen i LSP uppgår till 23,95% (42,95% röstandel) för BRG och för Stiftelsen är ägarandelen 14,97% (40,52% röstandel).

Som grundare föreslår BRG och Stiftelsen en förändring som innebär att det i ett kortare perspektiv uppstår nya temporära kostnader som inte fullt ut kan hanteras inom befintliga budgetramar. BRG och Stiftelsen är överens om att solidariskt dela lika på de kostnader som uppstår. Arbetet följs noga för att minimera sådana kostnader men det kommer inte helt att kunna undvikas.

Den analys som ska genomföras kommer ge en klarare bild över kostnader men en första estimering indikerar ett behov av totalt fem till sju miljoner kronor för åren 2023 - 2024. Det rör sig till exempel om att förstärka resurser med en

förändringsledare, HR-stöd och genomförandet av analyser och förstudie. Utgångspunkt för BRG är att vid behov nyttja fritt eget kapital.

I ett längre perspektiv, jämfört med de ovillkorade aktiekapitaltillskotten som ges idag enligt aktieägaravtalet, är utgångspunkten att flytta över ett lägre kapitaltillskott från grundarna, eftersom den administrativa strukturen och basfinansieringen till stor del redan finns på plats på LSP. Nivå på framtida tillskott behöver motiveras utifrån resultat från förstudien som kommer att svara på frågor om personalbehov, lämpliga partnerkonstellationer, önskade projektportföljer och finansieringsbehov.

Bedömning ur ekologisk dimension

Göteborg har en ledande position inom utvecklingen mot ett hållbart samhälle, tack vare vår tradition av nära samarbete mellan industri, akademi, myndigheter och civilsamhälle. Hållbara samhällen kräver stora förändringar av inte minst våra städer, där mobilitet, energi och stadsbyggnad hänger intimt samman, förändring som kräver bred och djup samverkan.

Vi vill samla mobilitet, energi och samhällsbyggnad inom ramen för en science park för att fullt ut kunna utvinna de synergieffekter som är nödvändiga – i linje med den starka trend och omställning vi ser inom hållbar samhällsutveckling i stort. En sådan förändring matchar väl med Göteborgs målsättning att bli en klimatneutral stad till 2030, elektrifieringen av regionens transportsystem och Chalmers strategi för utveckling av campus.

Bedömning ur social dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Ärendet

Business Region Göteborg (BRG) är moderbolag i kluster Näringsliv vilket bland annat omfattar de minoritetsägda bolagen Johanneberg Science Park AB (JSP) och Lindholmen Science Park AB (LSP). BRG ska enligt §13 i ägardirektivet identifiera möjligheter till samordning och effektivisering av olika slag inom klustret samt, vid behov, ta initiativ till förändringar av de minoritetsägda bolagens uppdrag och organisation. Ett arbete har gjorts under 2022 som resulterat i att ett förslag läggs fram för beslut till årets bolagsstämmor som innebär verksamhetsförändring för såväl JSP som LSP.

Bakgrund

BRG och den andra grundaren Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola (Stiftelsen) beslöt våren 2022 att se över JSP:s framtida inriktning och organisering samt nuvarande ägardirektiv. På årsstämman 2022 gavs ett uppdrag till ordföranden för JSP att ta fram förslag på inriktning och handlingsplan inför framtiden samt utveckla former för en robust verksamhet i ökad samverkan med övriga parker och andra partners.

En utgångspunkt var att minst se över ägardirektivet för JSP. Detta till följd av ändrade förutsättningar och behov från Stiftelsen då några uppdrag inte längre är aktuella men som initialt var viktiga för att stärka campusområdet. Ägardialoger de senaste åren har lyft behov och möjligheter att hitta fler synergier inom science parks utifrån dels att de tematiska områdena går mer samman, dels utifrån en mindre parks möjligheter att samla tillräcklig kritisk massa¹.

Denna översyn var även föranledd av återkommande ekonomiska utmaningar i JSP inklusive intern styrning, delvis otydligt värdeskapande samt Chalmers 20-års vision som innebär förändringar på campus och synen på framtida prioriteringar. Därtill den snabba utvecklingen och omställningsbehovet i vårt samhälle som leder till angelägenheten att agera för att ligga i framkant och satsa för att behålla och stärka den samverkan som krävs för att möta utmaningar som ingen aktör kan klara på egen hand och samtidigt ta vara på potentialen.

Förstärkt science park-miljö

Göteborg har en ledande position inom utvecklingen mot ett hållbart samhälle, tack vare vår tradition av samarbete mellan industri, akademi, myndigheter och civilsamhälle. Science parks är en öppen neutral innovationsmiljö för samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor och forskning där branschöverskridande idéer

---

¹ *Kritisk massa* av företagare, forskare, kompetens inom olika sektorer, branscher och områden är avgörande för att få dynamik inom ett område, säkerställa tillgången till rätt kompetens, få genomslagskraft för nya idéer och lyckas med spridningen av innovationer.

och kunskap möts genom forskningsnära projekt. Syftet med många av de gränsöverskridande samarbetena som uppstår är att bidra till den hållbara omställningen. Samverkan bygger samtidigt på förtroende från ägare och partners med förväntad nytta och värdeskapande för alla involverade.

BRG:s bedömning är att triple helix²-samverkan är en nödvändighet för att möta samhällsutmaningarna och för att kunna skapa större utväxling på de investeringar som görs i tid, pengar och delad kunskap. Vi möter idag ett samhälle med ändrade förutsättningar och behov avseende omställning. Sedan JSP startade 2010 har EU, Sverige, Västra Götalandsregionen (VGR) och Göteborgs Stad utforskat och etablerat ett antal mekanismer för samhällsutveckling mot hållbara städer (missions, climate-, neutral-, viable cities, klimatkontrakt, Chalmers kompetenscentra klimatomställningsfunktion m.m.). Fler aktörer har tillkommit som t.ex. RISE, fler arenor, centrum och samarbetsfunktioner har utvecklats, som är komplementära till parkens syfte men där JSP inte varit drivande. Olika samhällsområden knyts samman och innovation uppstår i dessa nya samverkansytter. Det är speciellt tydligt inom energiområdet.

Nya förutsättningar fordrar att parkens kompetens behöver ställas om på motsvarande sätt. BRG och Stiftelsens bedömning är att JSP i nuvarande form inte kan samla en kritisk massa för att kunna agera proaktivt i en förändrad komplexitet och är i sin form inte skalbar³. LSP har en vedertagen modell, kritisk massa och har visat sig vara nationellt skalbar. Utgångspunkten i en förstärkt miljö är att värden, åtaganden och erfarenheter omhändertas. Allt större krav ställs även på hög kvalitet och minskad sårbarhet i att upprätthålla formalia, juridik, ekonomi, internkontroll och HR. Målet är ett robustare system som får bättre förutsättningar ekonomiskt, kompetens- och verksamhetsmässigt.

Kraftsamling för mobilitet, energi och samhällsbyggnad

Hållbara samhällen kräver stora förändringar av våra städer, där mobilitet, energi och stadsbyggnad hänger intimt samman, förändring som kräver bred och djup samverkan. I Göteborg är vi kända, även internationellt, för att kunna skapa viktig innovation genom samverkan. BRG och Stiftelsen vill stärka den öppna innovations- och samverkansmiljön i Göteborg. Idag har Sveriges största teknikpark, LSP, en inriktning mot transport, ICT, AI, visualisering och media,

² *Triple helix* är en modell för samverkan mellan akademi, näringsliv och det offentliga inom regionala innovations-, tillväxt- och/eller hållbarhetsfokuserade nätverk för att identifiera, forska kring och utveckla innovativ teknik och tjänster som möter samhällets behov.

³ *Skalbar verksamhet* är designad för att fortsätta leverera när verksamheten skalas upp utan att tappa funktionalitet utifrån helhetsperspektiv och där stödstrukturen bibehålls utan att t.ex. skjuta till extra kapital.

med fokus på morgondagens mobilitet för människor och gods. JSP har inriktning mot områdena samhällsbyggnad, energi och material.

Vi vill samla mobilitet, energi och samhällsbyggnad inom ramen för *en* science park för att fullt ut kunna utvinna de synergieffekter som är nödvändiga – i linje med den starka trend vi ser inom hållbar samhällsutveckling i stort. En sådan förändring matchar också väl med Göteborgs målsättning att bli en klimatneutral stad till 2030, elektrifieringen av regionens transportsystem och Chalmers strategi för utveckling av campus.

Som grundare har vi därför valt att starta denna process som syftar till att formera ett eller flera nya programområden inom energi och samhällsbyggnad inom LSP, vilket ska integrera erfarenheter och samverkan från dagens JSP och stärka synergier med LSP:s övriga programområden. Nuvarande nätverksaktiviteter på campus Johanneberg länkas starkare till Lindholmen, och kan utvecklas vidare inom ramen för ett breddat LSP.

Förslaget till beslut innebär att verka för en ordnad avveckling av JSP. Vid ett beslut enligt förslaget påbörjas ett arbete som involverar alla berörda, för att förändringen ska kunna genomföras på det sätt som bäst tar hänsyn till alla nödvändiga perspektiv. Förändringen är tänkt att ske successivt i takt med att nya programområden etableras hos LSP och projekt och åtaganden hos JSP löper ut. Ambitionen är att JSP:s ägare och intressenter erbjuds partnerskap inom ett bredare LSP och får därigenom potentiellt större utväxling på insatt kapital. Syftet är offensivt där vi vidareutvecklar LSP för att kunna attrahera nya stora initiativ och skapa nya mervärden, till gagn för såväl Göteborg och Västra Götaland som hela Sverige.

VGR som varit delaktiga i framtagandet av förslaget har målmedvetet och långsiktigt investerat i science parks sedan starten av regionutvecklingsuppdraget 1999. Science parks pekats ut som en viktig infrastruktur för innovation i den regionala utvecklingsstrategin och behöver fortsatt utvecklas utifrån behoven. De verkar med förtroende från näringsliv, kunskapsaktörer och offentliga parter och kan därför fungera som neutrala arenor för utvecklingsåtgärder och processer som enskilda aktörer inte har möjlighet eller förmåga att ta sig an.

Föreslagen inriktning

BRG och Stiftelsen har tillsammans med VGR bidragit till framtagandet av ett genomförbart förslag för kommande år som kommer läggas fram för beslut på JSP och LSP:s bolagsstämmor 2023.

Såväl BRG som Stiftelsen fattar beslut vid styrelsemöte 27 februari som är villkorade utifrån att den andra grundaren fattar likalydande beslut. BRG:s beslut är av principiell karaktär och kommer hemställas kommunfullmäktige för ställningstagande. Möjligheten och mandatet att driva frågorna framåt i bred dialog med övriga delägare är nödvändig. Tempo i beslutsfattande är av vikt för att inte riskera mycket stor negativ påverkan i pågående verksamheter.

Det har förts en individuell dialog med samtliga huvud- och delägare i JSP och en gemensam diskussion har förts vid JSP:s ägarråd den 21 februari. BRG och Stiftelsen äger 38,84% (röstandel 48,59%) vardera av JSP. Övriga huvudägare (3,48%) är HSB, Riksbyggen, Tyréns, Göteborg Energi, Mölndala och Skanska. Övriga delägare (0,36%) är Bengt Dahlgren, Peab, Wallenstam och White Arkitekter.

VGR är en stor regional medfinansiär med såväl verksamhets- som projektfinansiering och är adjungerad i styrelsen för såväl JSP som LSP. Förslaget är förankrat hos VGR på tjänstemannanivå och behandlas politiskt på presidiummöte 8 mars för att tas upp i Miljö- och regionutvecklingsnämnden 22 mars.

Beslut om förändringar verkställs gemensamt på bolagsstämman. För giltigt beslut i frågor rörande ändring av bolagsordningen eller verksamhetens inriktning ska, oavsett vad som följer av aktiebolagslagen eller bolagsordningen, enighet föreligga mellan parterna enligt JSP och LSP:s aktieägaravtal (§ 10.1 resp. § 6.1).

Beslut enligt föreslagen inriktning innebär att frågor kring mobilitet, energi och samhällsbyggnad samlas inom ramen för *en science park* för att fullt ut kunna utvinna de synergieffekter som är nödvändiga och för att värna om framgångsrik triple helix-samverkan. LSP ges i uppdrag att inleda en förstudie för att utreda ekonomiska, verksamhetsmässiga och organisatoriska förutsättningar för att starta ett eller flera nya programområden inom områdena energi och samhällsbyggnad som komplement till bolagets nuvarande områden.

Beslut innebär även att en avveckling av JSP föreslås. Fördjupad analys ska genomföras gällande förutsättningar för en ordnad avveckling i takt med att projekt och åtaganden löper ut.

BRG och Stiftelsen kommer solidariskt dela på de avvecklings- och omställningskostnader som blir en direkt följd av detta beslut. Arbetet följs noga för att minimera sådana kostnader men dessa kan inte helt undvikas. För BRG:s del innebär det vid behov nyttjande av eget kapital.

Detta förslag kan komma att begränsa JSP:s möjligheter att attrahera nya partners eller bredda sin projektportfölj vilket kan ge direkt effekt på verksamheten. JSP har sedan tidigare mycket låg marginal och årets budget förutsätter tillkomst av

nya projektintäkter. Konsekvenser av detta beslut blir fortsatt frågor för JSP:s styrelse att hantera under året.

BRG återkommer till kommunfullmäktige vid senare tillfälle för beslut avseende ändringar i t.ex. bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal för LSP.

Aktieägaravtal, rullande två år

Möjlighet behöver finnas för BRG att kunna omförhandla alternativt säga upp det nuvarande avtalet. Avtalet gäller 1 januari 2023 tom 31 december 2024 då avtalet inte av någon part sagts upp ett år före avtalstidens utgång (dvs 31 december 2021). Det innebär att om avtalet ska sägas upp inför nästa förlängning skall det göras senast 31 december 2023.

Aktieägartillskotten regleras i aktieägaravtalet och lämnas via BRG genom beslut i stadens budget (kommuncentrala poster). BRG och Stiftelsen är de två grundarna i både JSP och LSP och lämnar därmed lika stora kapitaltillskott. Finansiellt är utgångspunkten att ett lägre aktieägartillskott från grundarna på sikt fördelas om från JSP till ett breddat LSP men med potentiellt fler positiva effekter, mindre ekonomisk risk för ägare och styrelserepresentanter samt att skattemedel används mer effektivt och möjliggör större utväxling av insatt kapital.

Ärende av principiell beskaffenhet

I enlighet med aktieägaravtalet ska kommunfullmäktige ges möjlighet att ta ställning innan beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

BRG återkommer vid senare tillfälle till kommunfullmäktige med förslag på justeringar i aktieägaravtal/ ägardirektiv/bolagsordning för LSP.

Patrik Andersson

Vd, Business Region Göteborg AB